

A photograph of two young children in a park. The child on the left is wearing an orange beanie and a blue jacket, sitting on a blue metal frame. The child on the right is wearing a blue and white striped beanie and a blue jacket, standing and looking towards the right. They are both on a paved path with green foliage in the background.

Har aldersblanding noe å si for barns språkutvikling?

Aldersblandede grupper blir brukt i barnehager i flere land for å gjøre barna bedre i språk. Men fungerer det?

MAGASINARTIKKEL | SIST ENDRET: 14.03.2022

Vi har visst lite om hvor effektivt det er for utviklingen av språket å blande barn med ulik alder. Men nå har en gruppe forskere fra Danmark og USA funnet ut mer.

I alt 2 700 danske barn mellom tre og sju år deltok i studien. For å undersøke språkutviklingen, målte forskerne barnas ordforråd.

Kort oppsummert fant forskerne at aldersblandede grupper med maks 24 måneder i aldersforskjell bidro mest til barnas språkutvikling.

De yngste lærer raskere

Helt siden 1970-tallet har det vært antatt at det å blande barn i ulike alder i barnehagen kan bidra til at de yngste barna lærer språk raskere. For eksempel har toåringene fått være sammen med barn som er fem eller seks år gamle. Slik kan toåringene følge med på hvordan de eldre barna leker og bruker et mer komplisert språk når de snakker sammen. Barnehagen lar de store barna være modeller og mentorer for de små barna.

Men hvor fordelaktig er dette egentlig for barna, kanskje særlig med tanke på de som er eldst?

Finske forskere fant for eksempel i en studie fra 2016 (Ansari et al.) at fireåringene som var i gruppe sammen med mange treåringene, gjorde mindre framskritt enn andre fireåringene. Andre studier har også konkludert med at små barn får bedre og store barn får dårligere språkutvikling om de er sammen i aldersblandede grupper.

Hva er riktig aldersspenn?

Resultatene peker nokså klart i retning av at aldersblanding kan ha fordeler for de yngste barna og ulemper for de eldre barna, om vi tenker på utvikling av språk. Et ikke helt overraskende resultat, vil nok mange mene.

De danske og amerikanske forskerne ønsket likevel å gå grundigere til verks. De så blant annet at de tidligere studiene hadde flere begrensninger. I sin nye studie på aldersblanding og språkutvikling i Danmark ville de derfor ha større variasjon i barnegruppen, med hensyn til både foreldrenes bakgrunn og barnas alder.

Forskerne bak den nye studien fant nok en gang at de yngste barnas vokabular ble bedre av å være sammen med eldre barn. Men de fant også at de eldre barna kunne bli bedre språklig – om aldersspredningen var riktig.

De mener at en forskjell på inntil 24 måneder mellom de yngste og eldste barna kan være den mest gunstige aldersforskjellen, og at det ikke bør være mer enn 14 måneder mellom barna i gruppen.

Forskerne minner samtidig om noe både barnehageansatte og andre forskere har sett, nemlig at barn ofte på egen hånd deler seg inn i grupper etter alder. Akkurat som barn kan dele seg inn i grupper etter kjønn eller hvor sosialt kompetente de er, eller hva de kan. Barn søker seg gjerne mot andre som ligner dem selv.

Fant ikke negativ effekt på de eldre barna

Et viktig funn i denne studien av et stort antall barnehagebarn i Danmark er at aldersblandingen ikke har en negativ effekt på utviklingen av språket hos de eldre barna. Dette står i motsetning til funn gjort blant annet i amerikanske studier, som konkluderer med at aldersblanding kan ha en slik negativ effekt på de eldste, for eksempel ved at de større barna begynner å «spille småbarn».

Forskerne bak studien i Danmark ser heller at det å være sammen med yngre barn og være mentorer for dem kan gi de eldre barna mulighet til selv å lære og utvikle seg.

Men aldersforskjellen mellom de yngste og de eldste barn bør altså verken være for stor eller for liten. Er den større enn 24 måneder eller mindre enn 14, daler de positive effektene av aldersblandingen på språkutviklingen, rapporterer forskerne.

Forskerne kan ikke gi oss noe sikkert svar på hvorfor stor aldersforskjell mellom barna gir dårligere effekt på språkutviklingen. Men de spekulerer på om effekten av at barna selv deler seg inn i grupper etter alder – altså søker seg mot andre som ligner dem selv – da blir så sterk at det kommer lite ut av å blande eldre og yngre barn.

Skrevet av Bård Amundsen på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.

Kilde

Justice, L. M., Logan, J. A., Purtell, K., Bleses, D. & Højen, A, (2019). Does mixing age groups in early childhood education settings support children's language development? *Applied Development Science*, 23(3): 214–226.

Denne artikkelen er fra 2022